

HÁSKÓLI ÍSLANDS

AÐGERÐARGREINING

IDN401G

Lokaverkefni - Próftöflubestun

Höfundar:

Egill Ian Guðmundsson
Hildur Sigurjónsdóttir
Stefán Carl Peiser
Unnur Sigurjóns

Umsjónarkennari:

Tómas Philip Rúnarsson

7. apríl 2016

Efnisyfirlit

1	Ágrip	2
2	Inngangur/bakgrunnur	3
3	Niðurstöður, niðurlag og tillögur	4
3.1	Sætatakmarkanir	4
3.2	Hvíldartími	5
3.3	Prófstokkafjöldi	6
3.4	Færsla fjölmennra námskeiða	7
3.5	Hagkvæmasta lausn	9
4	Aðferðir	15
5	Almenn umfjöllun	18
6	Heimildir	18
7	Viðauki	19
7.1	AMPL kóði	19
7.2	Javascript kóði	21

1 Ágrip

Bestun próftöflu hefur verið vandmeðfarið verkefni víða um heim síðastliðna áratugi. Verkefnið snýst um að skipuleggja fjöldan allan af prófum yfir takmarkað tímabil. Þessu tímabili er skipt upp í ákveðið marga prófstokka, oftast tvo stokka á dag og þarf verkefnið auk þess að uppfylla fyrirfram ákveðin skilyrði sem kallast skorður. Skorðurnar eru mismunandi eftir skólum. Þær skorður sem nauðsynlegt er að uppfylla í öllum tilfellum kallast harðar skorður. Sem dæmi um harðar skorður má nefna að sami nemandi getur ekki þreytt tvö próf á sama tíma (í sama prófstokki) og að takmarkaður fjöldi nemenda getur þreytt próf á sama tíma, enda takmarkaður sætafjöldi í boði fyrir hvern stokk. Ef allar harðar skorður eru uppfylltar við bestun próftöflu er litið svo á að lausnin sé lögleg.

Aðrar skorður sem hægt er að setja, en teljast ekki nauðsynlegar til þess að leysa verkefnið, eru kallaðar lausar skorður. Dæmi um lausar skorður eru t.d. ákjósanlegur hvíldartími nemenda á milli prófa eða að fjölmenn námskeið séu með próf framarlega á próftímabili. Gefa má þessum lausu skorðum meira eða minna vægi og þar með stilla líkanið til þess að gefa sérsniðnar lausnir. Hægt er að hafa sem mestan hvíldartíma milli prófa, sem fæsta prófstokka, fjölmenn eða erfið námskeið sem fyrst eða taka tillit til allra skorða eins og gert er í lokin.

Eins og sést frekar í eftirfarandi köflum er hægt að breyta röðuninni á prófunum með ýmsu móti til að fá niðurstöður frábrugðnar röðun Háskóla Íslands. Hægt er að fækka prófstokkum niður í 13, auka meðalhvíldartíma nemenda um hálfan dag eða færa fjölmennari námskeið framar í töflu. Allt þetta má skoða nánar í niðurstöðum skýrslunnar sem sýnir mismunandi útfærslur á röðun próftöflunnar fyrir vormisseri 2016.

2 Inngangur/bakgrunnur

Verkefnið sem leyst var af hendi snerist um að hanna líkan sem bestar próftöflu nemenda við Verkfræði- og náttúruvísindasvið Háskóla Íslands. Hugsanlega má rekja þörf verkefnisins til þess að í dag er einn aðili innan háskólans sem sinnir því verkefni að útbúa próftöflur fyrir alla nemendur skólans, þ.e. prófstjóri. Auðvelda mætti ferlið með því að útbúa líkan sem uppfyllir kröfurnar í stað þess að raða prófunum handvirkt. Að sögn kennara ætti líkanið okkar að virka fyrir háskólann í heild sinni, en ekki verður þó farið ítarlegra í það hér.

Upp voru gefnar þrjár harðar skorður:

1. Enginn nemandi getur setið próf samtímis þ.e.a.s. í sama prófstokki.
2. Próf samkenndra námskeiða skulu vera á sama tíma.
3. Fjöldi úthlutaðra sæta getur ekki verið meiri en þau sem eru til staðar, í þessu tilfelli 450 sæti.

Auk þess gætu nemendur kosið að hafa smá hvíld á milli prófa og erfiðari próf fyrr á tímabilinu til að einbeita sér frekar að þeim. Einnig verður skoðað hvort hægt sé að koma í veg fyrir að einhverjir hópar innan deildarinnar taki mörg próf á stuttum tíma og þá hvernig væri hægt að leysa það. Óskir kennara varðandi lausnina var að fjölmenn námskeið fengju að hafa prófin snemma á próftímabilinu en stjórnendur skólans vildu sjá lausn sem gæti lágmarkað kostnað vegna húsnæðis auk yfirsetu- og aðstoðarfólks yfir prófatímabilið sem þýðir stytting próftímabilsins eins og hægt er.

Í þessu tiltekna líkani er notast við gögn um fallprósentu frá prófstjóra til þess að ákvarða erfiðleika prófs þar sem hærra fall þýðir að öllum líkindum erfiðara próf.

Reynt var að hafa sem mesta hvíld milli prófa án þess að lengja próftímabilið um of. Erfiðlega gekk að hafa þriggja stokka hvíldartíma eftir öll próf og áætla má að einhverjir nemendur séu í prófum eitthverja daga í röð eða samdægurs.

Stilla má líkanið til að lágmarka fjölda stokka, hámarka hvíldartíma, hafa fjölmenn námskeið sem fyrst eða taka mið af þessu öllu. Hvíldartíminn er hafður sem nokkrar skorður sem taka mið af því hversu margir þurfa að vera í árekstri á prófum til þess að líkanið hliðri prófum og auka hvíldartíma. Hvernig skal stilla þessar skorður er fjallað um nánar í seinni köflum. Leggja má enn meiri áherslu á hvíldartíma með því að sleppa markfalli en hægt er að leggja áherslu á lágmarkun prófstokka eða að færa fjölmenn námskeið frammar með því að nota tilsett markföll.

3 Niðurstöður, niðurlag og tillögur

Líkanið var þróað í nokkrum skrefum. Í öllum tilfellum, nema þess sé sérstaklega getið, var gert ráð fyrir því að nemandi gæti ekki setið tvö próf á sama tíma og að próf samkenndra áfanga séu á sama tíma. Einnig er gert ráð fyrir því að hámarks úthlutunarsæti fyrir hvern prófstokk séu 450 sæti.

3.1 Sætatakmörkanir

Byrjað var á því að kanna hver lágmarksfjöldi prófstokka er sem þarf til að búa til próftöflu með öllum hörðum skorðum sem settar voru hér að undan [graf 1] og einnig hve margir prófstokkarnir yrðu ef fjöldi sæta væri ótakmarkaður [graf 2].

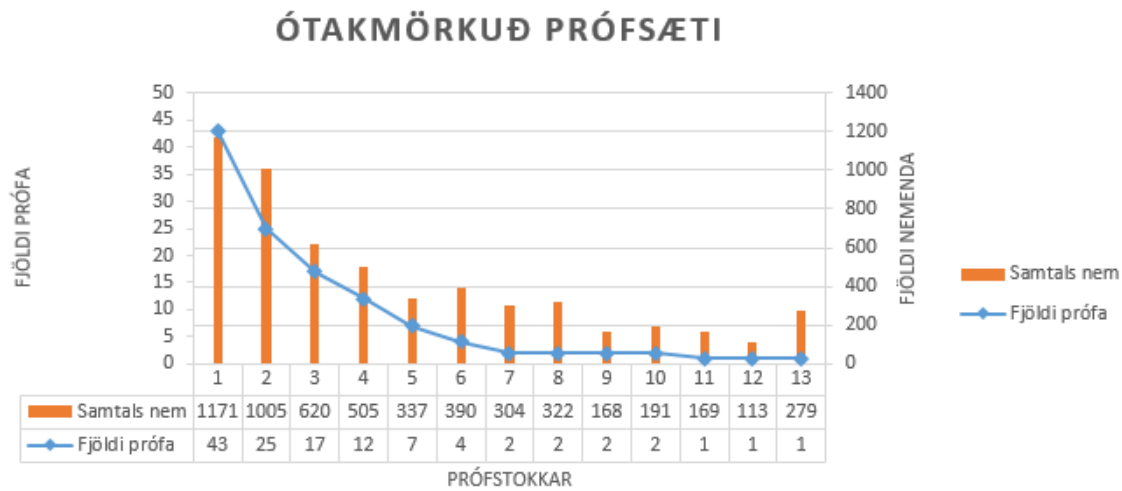

Mynd 1: Grafið sýnir fjölda nemenda og prófa í hverjum prófstokki. Fjöldi tiltækra sæta í hvern prófstokk var takmarkaður við 450.

Í báðum tilvikum reyndist besta lausnin nota 13 prófstokka, þ.e. engu skipti hvort sætin sem voru tiltæk voru 450 eða að fjöldi sæta væri ótakmarkaður og því stýttist próftímabilið ekkert þrátt fyrir að sætaskorðan væri fjarlægð. Hámarksfjöldi sæta sem þyrfti í seinna tilvikinu væri þó 1171 sæti. Dreifing nemenda er jafnari ef fjöldi prófsæta er takmarkaður heldur en þegar fjöldi prófsæta er ótakmarkaður. Því næst var fundinn heppilegur mælikvarði á hvíld milli prófa fyrir hópanna 61. Það var gert með því að finna meðalhvíldartíma milli prófa fyrir alla hópa. Fyrir auglýsta próftöflu háskólans fyrir vorið 2016 fengust neðangreind gögn [graf 3][tafla 1].

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	6,63	8,48
Fjöldi daga	2,90	3,72

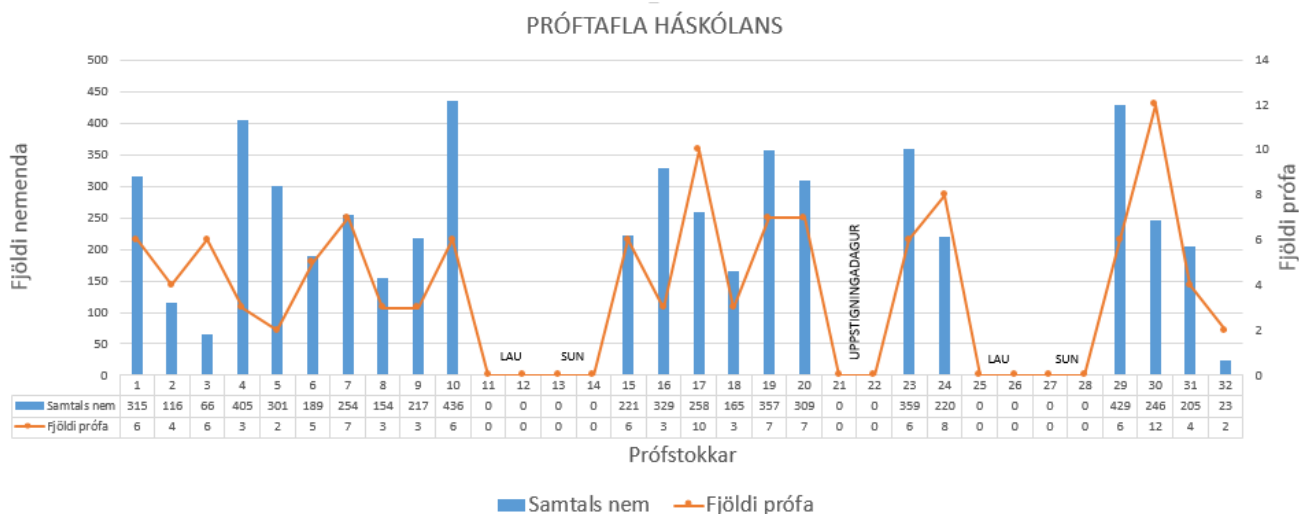
Tafla 1: Taflan sýnir meðalhvíldartíma hópa miðað við auglýsta próftöflu háskólans

Mynd 2: Grafið sýnir fjölda nemenda og prófa í hverjum prófstokki. Fjöldi tiltækra sæta í hverjum prófstokki var ótakmarkaður.

3.2 Hvíldartími

Fundin var betri lausn með því að byrja á að tryggja að sem fæstir nemendur væru í tveimur prófum sama dag og því næst var lögð áhersla á að sem fæstir nemendur væru í prófum tvo daga í röð. Þegar það líkan var keyrt fengust niðurstöður sem sýndar eru á grafi 4.

Mynd 3: Grafið sýnir fjölda nemenda og prófa í hverjum prófstokki fyrir auglýsta próftöflu Verkfræði- og náttúruvísindasviðs Háskóla Íslands fyrir vormisseri 2016.

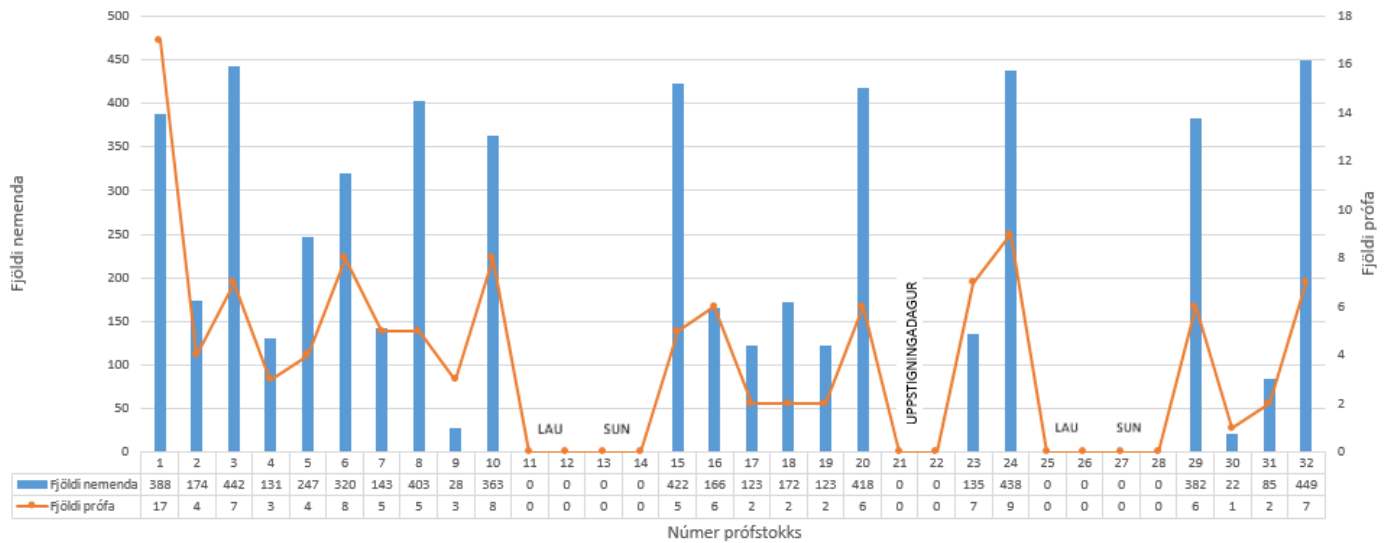
Þessi lausn gefur að meðalhvildartími frá byrjun próftímabils til síðasta prófs er lengri og jafnframt er meðalhvildartími nemenda frá fyrsta og síðasta prófi fyrir hvern hóp lengri [tafla 2]. Fjöldi nemenda er rokkandi, allt frá 22 nemendum og upp í 449 nemendur. Þessi lausn væri hentug nemendum sem kjósa góðan hvíldartíma á milli prófa en væri síður kostur fyrir stjórnendur skólans.

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	7,82	9,25
Fjöldi daga	3,48	4,08

Tafla 2: Taflan sýnir meðalhvildartíma hópa við bættan hvíldartíma milli prófa.

3.3 Prófstokkafjöldi

Til þess að lágmarka fjölda prófstokka var líkanið hannað þannig að prófunum var raðað í fremstu prófstokkana og þar með tryggði það einnig að nemendur klára prófin á sem stystum tíma.

Mynd 4: Grafið sýnir fjölda nemenda og prófa í hverjum prófstokki þegar leitað var að lausn betri en auglýst próftafla frá háskólanum gaf.

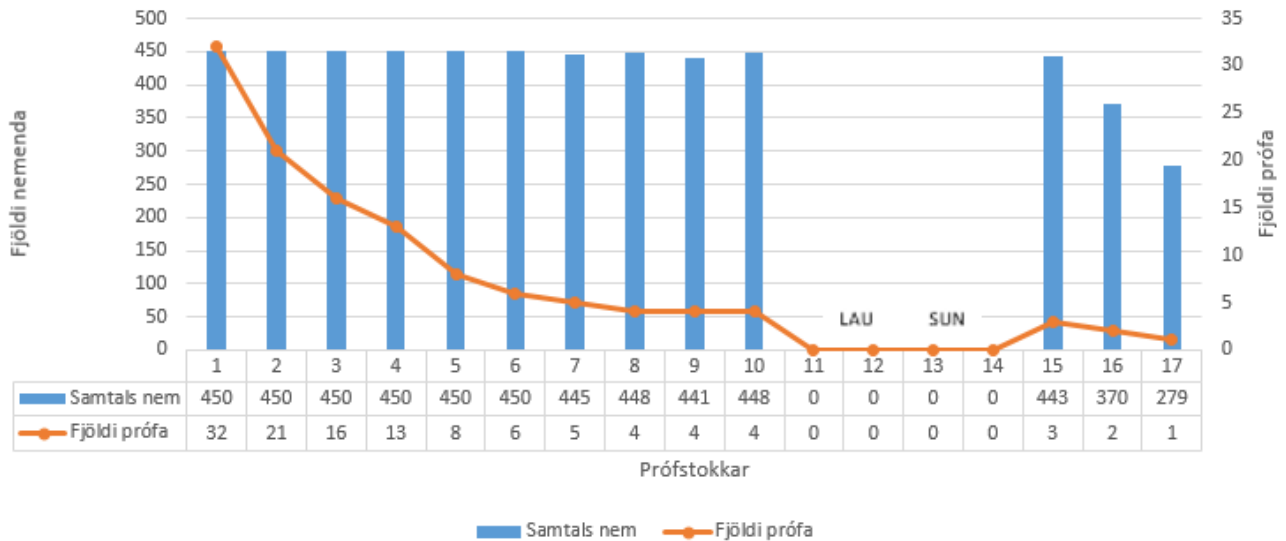
Á grafinu [5] sést að fyrstu sex prófstokkarnir hafa flesta nemendur eða 450 talsins og eru því fullnýttir. Einungis í prófum sem þeytt eru í síðustu tveimur stokkunum er fjöldi nemenda færri en 400 en í stokki 16 eru 370 nemendur og í síðasta stokknum er fjöldi nemenda 279. Hvíldartíminn á milli prófa styttest en meðalhvíldartími frá byrjun próftímabils til síðasta prófs er 0,87 dagar og meðalhvíldartími frá fyrsta prófi til síðasta prófs fyrir hvern hóp er 0,94 dagar. Þar með sést að meðalhvíldartíminn frá byrjun til enda próftímabils styttest um 2,61 daga og meðalhvíldartími frá fyrsta prófi til síðasta prófs styttest um 3,14 daga.

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	2,25	2,47
Fjöldi daga	0,87	0,94

Tafla 3: Taflan sýnir meðalhvíldartíma hópa þegar fjöldi prófstokka var lágmarkaður.

3.4 Færsla fjölmennra námskeiða

Kennarar vildu sjá próf fjölmennari námskeiða fyrr á tímabilinu og var líkaninu breytt til þess að koma á móts við óskir þeirra. Graf sex sýnir breytingu á dreifingu nemenda í prófstokka.

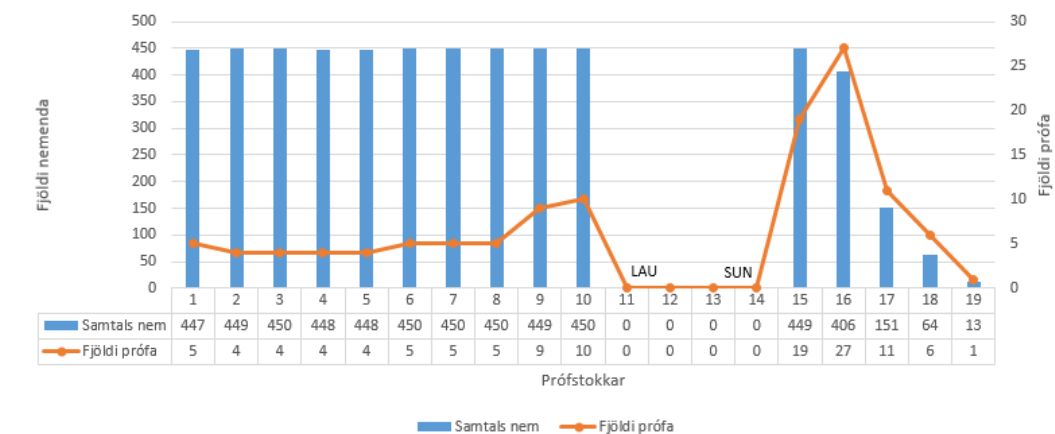

Mynd 5: Grafið sýnir fjölda nemenda og prófa í hverjum prófstokki þegar fengin var lausn við lágmörkun prófstokka.

Við það að raða prófum fjölmennustu námskeiða fremst á tímabilið eykst meðalhvildartími hópa miðað við þá niðurstöðu er fékkst þegar fjölda prófstokka var lágmarkaður [tafla 3] en er þó töluvert minni en meðalhvildartími auglýstrar próftöflu fyrir deildina vorið 2016 [tafla 1]. Niðurstöður meðalhvildartíma hópa við þessa lausn má sjá í töflu 4. Dreifing nemenda yfir tímabilið er ekki ósvipuð og þegar fjöldi prófstokka var lágmarkaður, en heildarfjöldi nýtttra prófstokka, þegar prófum fjölmennustu námskeiðunum er raðað fremst í próftöfluna, er 19. Síðustu þrír prófstokkarnir telja færri en 150 nemendur en aðrir nýttir prófstokkar fleiri en 400 nemendur.

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	3,27	3,35
Fjöldi daga	1,41	1,42

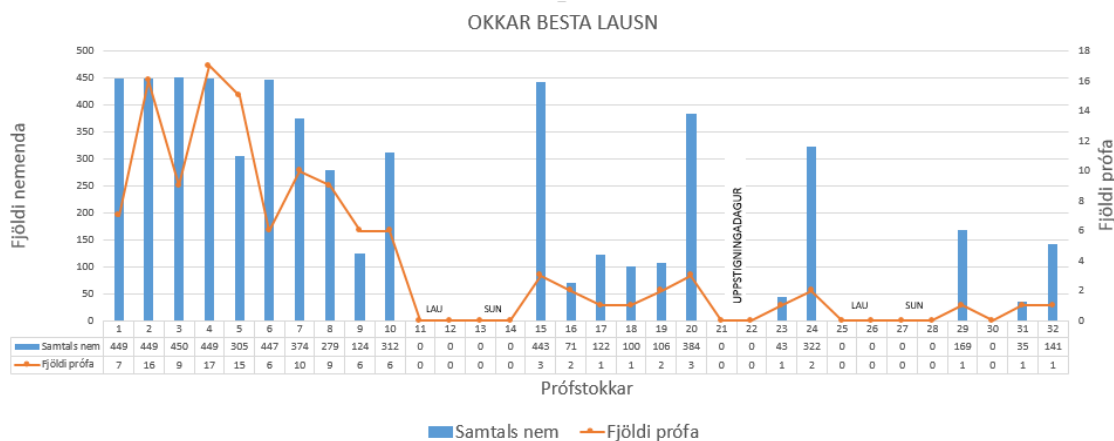
Tafla 4: Taflan sýnir meðalhvildartíma hópa þegar fjölmennustu námskeiðunum er raðað fremst í prófstokka.

Mynd 6: Grafíð sýnir fjölda nemenda og prófa í hverjum prófstokki. Hér er fjölmennustu námskeiðunum raðað fremst í prófstokkana.

3.5 Hagkvæmasta lausn

Að lokum var stillt upp líkani sem talið er gefa bestu lausn fyrir nemendur, kennara og stjórnendur skólans. Við líkangerðina var í fyrsta lagi haft í huga að fjölmenn námskeið væru eins framarlega á próftímabili og unnt væri. Í öðru lagi var reynt eftir fremsta megni að tryggja að nemendur væru ekki í tveimur prófum sama dag og að þeir hefðu að minnsta kosti einn prófstokk í hvíld á milli prófa helst þó heilan dag. Í þriðja lagi voru próf með háa fallprósentu sett eins framarlega á próftímabil og unnt var. Að lokum var einnig haft í huga að stjórnendur skólans vilja spara kostnað og þar með var reynt að minnka fjölda nýtttra stokka.

Mynd 7: Grafíð sýnir hagkvæmnustu lausn sem fengin var samkvæmt þeim skörðum sem settar voru.

Líkanið var hannað þannig að ef fjöldi nemenda sem taka próf í tveimur mismunandi fögum var nægur átti lausnin að hafa ákveðinn fjölda stokka á milli. Eftir nokkrar prófanir kom í ljós að hentugast var, til þess að tryggja sem mestan heildar-

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	5,98	7,13
Fjöldi daga	2,56	3,05

Tafla 5: Taflan sýnir meðalhvöldartíma hópa miðað við hagkvæmustu lausn.

hvöldartíma, að hafa a.m.k. einn stokk á milli prófa ef fjöldi nemenda í báðum fögum var meiri en eða jafn tveimur, tvo stokka ef fjöldi nemenda var meiri en eða jafn níu og þrjá stokka hið minnsta ef fjöldi nemenda var meiri en eða jafn 15. Þar með tókst að tryggja að sem flestir nemendur fá sem mestan hvöldartíma á milli prófa.

Þar að auki voru fjölmenn námskeið færð framár á próftímabilið en það var gert að ósk kennara því það hentar þeim betur til yfirferðar. Hægt var að hafa allra stærstu námskeiðin fremst í uppröðuninni en það reyndist þó óhagstætt þar sem önnur fjölmenn námskeið lentu í mun verri stöðu. Því var ákveðið að nota lausn sem tekur tillit til heildarinnar en ekki einungis stærstu námskeiðanna.

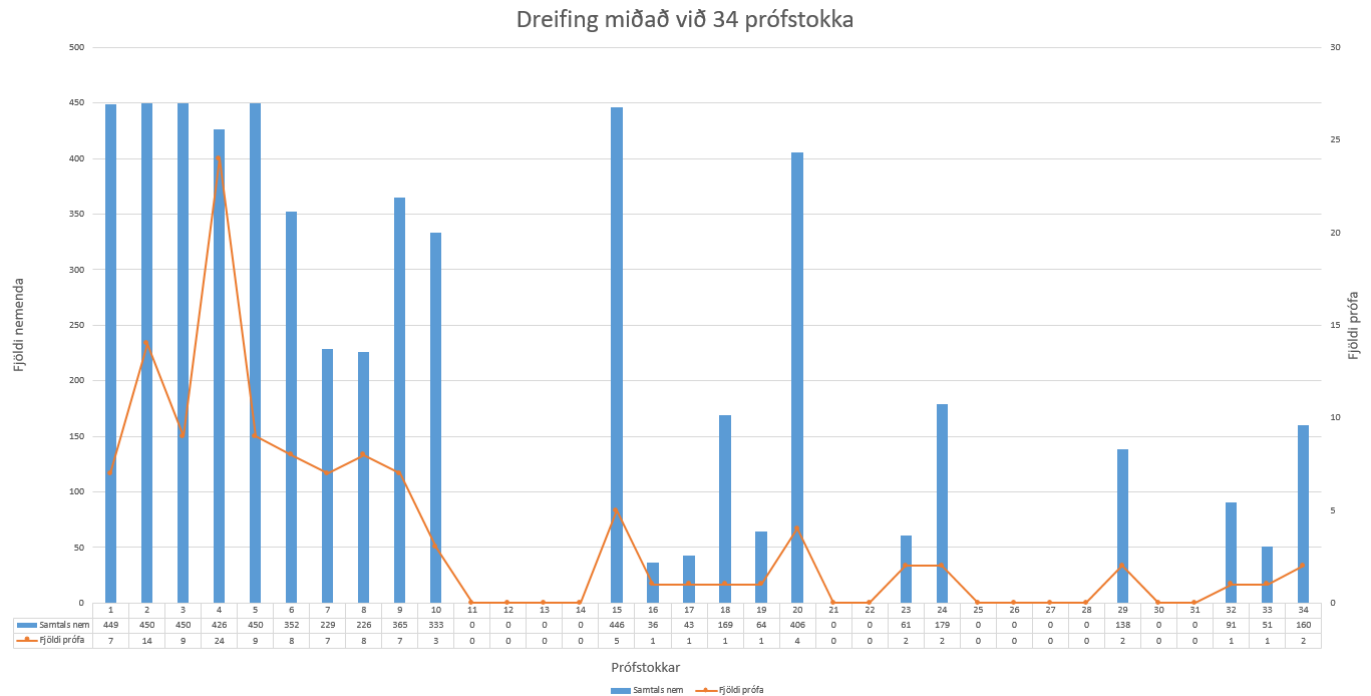
Einnig hefur verið tryggt að próf með hærri fallprósentu, þ.e.a.s. strembin próf, eru framarlega í uppröðuninni. Það hefur nemendum þótt ákjósanlegt svo þeir geti lokið þeim af sem fyrst og þar með minnkað álag fyrir þau próf sem á eftir koma.

Þegar lausnin er borin saman við lausn Háskóla Íslands sést að fremstu stökkarnir eru nýttir mun betur. Þar eru fjölmenn og erfið próf snemma en jafnframt er auka pláss í stökkunum nýtt fyrir önnur minni próf til þess að fleiri kennarar fái próf til yfirferðar snemma. Einnig sést, ef námskeiðum er raðað eftir prófstökkum og fallprósentur hafðar til hliðsjónar, á ugabragði að námskeið með háa fallprósentu raðast mun framar heldur en í auglýstri próftöflu. Þegar uppröðun er skoðuð sést að fimm fjöldamestu námskeiðin á verkfræði- og náttúruvísindasviði eru 13 stökkum framar í bestu lausn heldur en í lausn HÍ. Einnig má sjá að námskeiðið Greining og hönnun stafrænna rása sem er fjórða stærsta námskeiðið og með langtum hæstu fallprósentuna (36 %) af fjölmennustu námskeiðunum er sett í stökk 1 en það námskeið er í stokki 29 í próftöflu háskólans. Þegar síðustu stökkarnir eru skoðaðir sést að mun færri námskeið og nemendur eru í þeim. Í fimm síðustu stökkunum er fjöldi prófnámskeiða sex og tilsvareandi nemendafjöldi 710 en fjöldi prófnámskeiða í lausn háskólans er 37 og nemendurnir 1481. Þar með eru mun fleiri nemendur búnir fyrir í prófum.

Hvíldartími er ögn minni heldur en í auglýstu lausninni en er þó ásættanlegur fyrir nemendur þar sem nemendur hvers hóps hafa 3,05 daga að meðaltali í hvíld á milli prófa. Sá tími er nægjanlegur fyrir nemendur til þess að undirbúa sig undir næsta próf. Yfirleitt er það svo að erfitt er fyrir nemendur að fara yfir efni sama dag og þeir þreyta próf af völdum streitu og/eða spennufalls. Þrátt fyrir að ólíklegt sé að nemendur séu að frumlesa efni rétt fyrir próf, þá er raunin sú að hvert námskeið er kennt yfir heilt misseri. Það er því gott fyrir nemendur að fá þennan tíma til þess að rifja upp efni annarinnar og fara yfir vafaatriði til þess að vera sem best undirbúnir þegar prófið rennur upp.

Þar með hefur tekist að færa fjölmenn og erfið próf framar, spara prófstökk og fá góðan hvíldartíma milli prófa ásamt því að sjá til þess að fleiri nemendur eru búnir fyrir í prófum. Vegna þessa er líkanið talið gefa bestu lausn á próftöflunni fyrir nemendur, kennara og stjórnendur skólans.

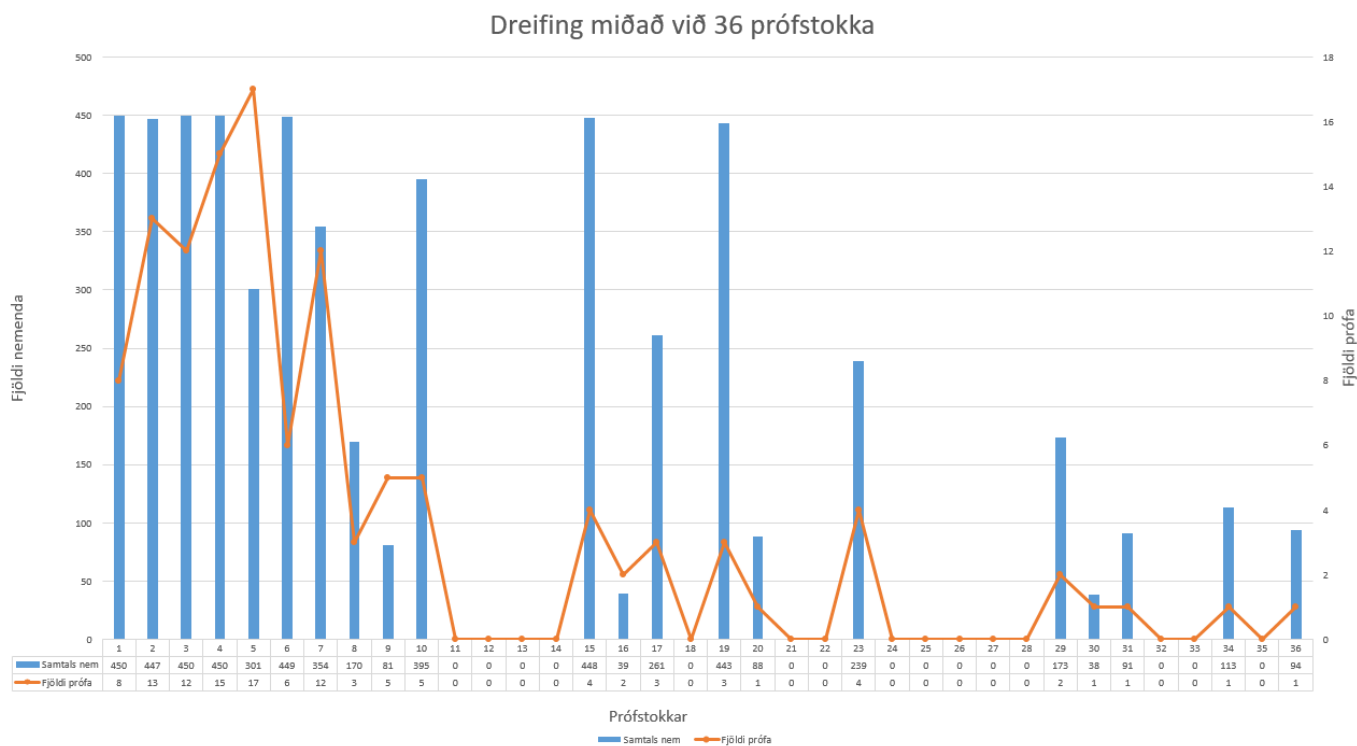
Að lokum var prófað hvernig hvíldartíminn breyttist þegar prófstokkum var fjölgað eða fækkað. Í ljós kom að 32 prófstokkar var algjört lágmark en aftur á móti var hægt að bæta við prófstokkum. Þegar bætt var við prófstokkum fannst að hámarksfjöldi stokka sem gæfi nýja lausn í próftöflubestuninni væri 38 stokkar.

Mynd 8: Grafið sýnir hagkvæmnustu lausn fyrir 34 prófstokka.

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	6,25	5,08
Fjöldi daga	2,62	2,13

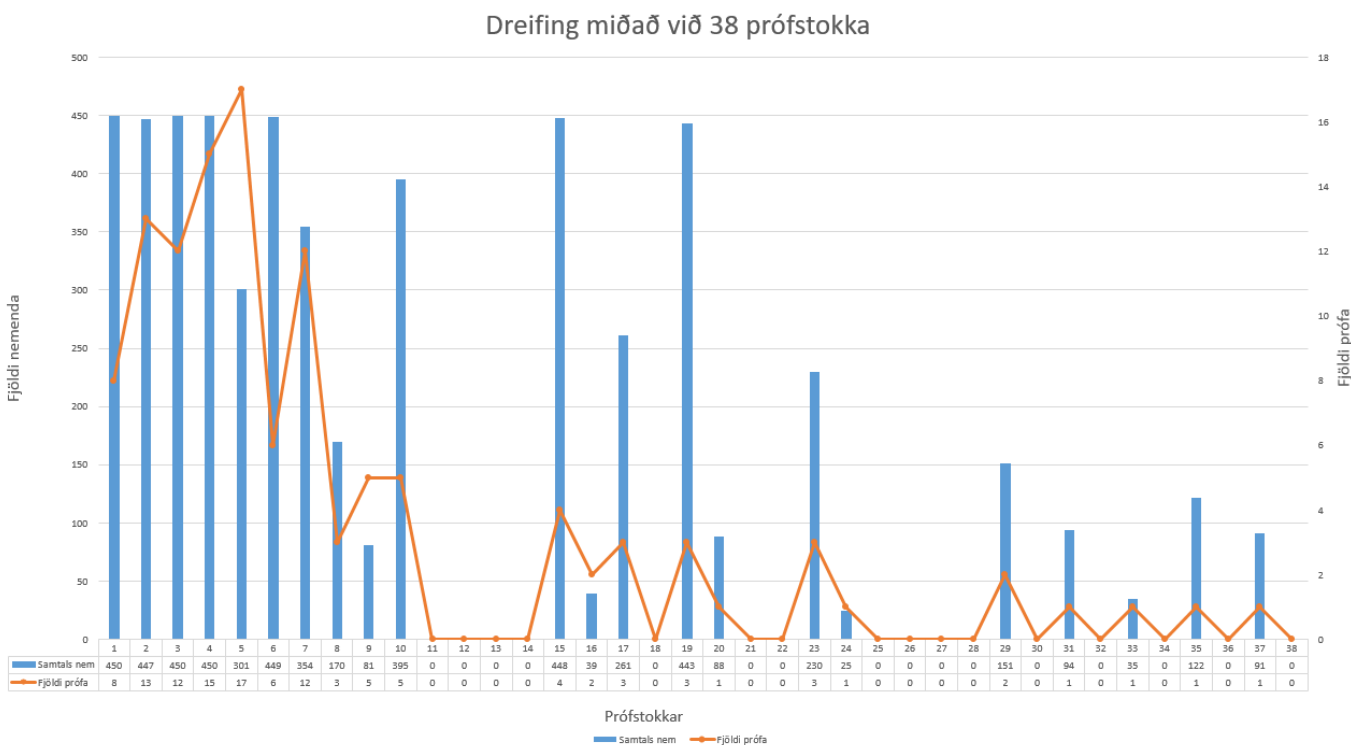
Tafla 6: Taflan sýnir meðalhvíldartíma hópa miðað við 34 prófstokka.

Mynd 9: Grafið sýnir hagkvæmnustu lausn fyrir 36 prófstokka.

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	5,87	4,85
Fjöldi daga	2,49	2,06

Tafla 7: Taflan sýnir meðalhvöldartíma hópa miðað við 36 prófstokka.

Mynd 10: Grafið sýnir hagkvæmnustu lausn fyrir 38 prófstokka.

	Allt prófatímabili	Prófatímabil hópa
Fjöldi stokka	6,07	4,96
Fjöldi daga	2,62	2,13

Tafla 8: Taflan sýnir meðalhvildartíma hópa miðað við 38 prófstokka.

Hér sést að ef prófstokkunum er fjölgað í annaðhvort 34 eða 38 þá eykst meðalhvildartími yfir allt prófatímabilið. Aftur á móti bitnar það verulega á ákveðnum hópum þar sem meðalhvildartími frá fyrsta til síðasta prófs hópa minnkar alls staðar. Hinsvegar, fyrir 36 stokka verður nýtingin það léleg að hvildartíminn minnkar bæði frá upphafi próftímabils og frá fyrsta prófi hópa. Hafa ber í huga að eftir því sem prófstokkum fjölgar þá jafnframt eykst kostnaður, þar sem nýta þarf stofur yfir lengra tímabil ásamt því að greiða þarf yfirsetufólki og kennarar þurfa að vera til staðar í stað þess að geta nýtt tímann til prófyfirferðar.

4 Aðferðir

Áður en hægt var að setja líkanið upp í AMPL þurfti að færa skorðurnar og markföll á stærfræðilegt form.

Í eftirfarandi uppsetningu er ítrað í gegnum tveimur mengjum, E og C , þar sem E er mengi prófstokka og C er mengi prófnámskeiða. x er ákvörðunarbreytan sem táknar stokk fyrir próf j í prófstokki i . Fyrir fyrsta markfallið `earlyExams` er eftirfarandi nóg til þess að reyna setja prófin eins framarlega og hægt er í öllum stokkum:

$$\min \sum_{i \in E, j \in C} x_{ij} \cdot i^8$$

Næst var reynt að besta töfluna með markfallinu `bigExamEarly` þannig að stærstu prófin væru fremst í prófröðuninni, til þess að það væri mögulegt var þörf á því að bæta við stuðul b_j sem táknar fjöldi nemenda b í námskeiði j .

$$\min \sum_{i \in E, j \in C} x_{ij} \cdot b_j^4 \cdot i^8$$

Markfallið er haft þannig að það er óhagstætt að hafa stór námskeið aftarlega í röðinni.

Næst var prófað markfallið `totalSlots` sem gefur (að okkar mati) bestu lausnina, en þá er búið að bæta inn stuðullinn d_j þar sem d er fallprósenta námskeiðs j .

$$\min \sum_{i \in E, j \in C} x_{ij} \left(b_j \cdot \frac{(d_j + 1)^4}{s} \right) \cdot (\sqrt[4]{i})$$

Notast var við brotið til að ákveða hlutfallslegt vægi námskeiðs. Eftir því sem það er fjölmennara og erfiðara er það sett í fremri prófstokka. Síðan er það margfaldað með fjórðu rót af númeri prófstokks til að færa námskeið framar í próftöflu. Valið var fjórða veldi á erfiðleikastiginu til að koma til móts við nemendafjölda. Með þessu helst ákveðið jafnvægi að minni námskeiðin lenda ekki allt of aftarlega. Einnig var fjórða rótin valin til þess að raða prófunum framarlega en ef það var haft hærra var fjölmennustu prófunum raðað í fyrstu stokkana á kostnað allra annarra prófa.

Til þess að besta próftöfluna að okkar mati var þörf á að búa til 8 skorður sem eru eftirfarandi:

examClashes: Hér er ítrað yfir C með j og k . Stærð y_{jk} lýsir því hversu margir nemendur eru skráðir í báðum námskeiðum j og k :

$$\sum_{i \in E, (j,k) \in C: y_{jk} \neq 0} (x_{ij} + x_{ik}) \leq 1$$

hasExam: Hér er ítrað yfir C og lagt saman yfir E þar sem e er stærð mengis E :

$$\sum_{j \in C} \left(\sum_{i=1}^e x_{ij} = 1 \right)$$

maxInSlots: Ítrað er yfir E og lagt saman yfir C þar sem c er stærð mengis C og j vísar á j -ta stak C og aftur lýsir stuðull b_j sem táknar fjöldi nemenda b í námskeiði j :

$$\sum_{i \in E} \left(\sum_{j=1}^c x_{ij} \cdot b_j \leq 450 \right)$$

jointlyTaught: Aftur er ítrað yfir stök úr E og C og við notum stærð z_{jk} til að lýsa því hvort námskeið j og k eru samkennd:

$$\sum_{i \in E, (j,k) \in C : z_{jk} \neq 0} x_{ij} - x_{ik} = 0$$

noExams: Ítrum aftur yfir E og C og notum einnig stærð g

Notast var við bæði `AMPL` og `JavaScript` forritun til að búa til líkan og vinna úr upplýsingum sem úr því fengust. Mælt er með að nota `GLPK` forritasafnið til að þýða líkanið yfir á `.lp` skráartegund, `Gurobi` til að keyra `.lp` líkanið og fá lausn ásamt því að nota `Node.js` til að keyra `JavaScript` forritið sem fylgir.

Byrjað var á að safna saman gögnum í gagnaskrá (`profrodun2016.dat`). Þar voru skráðir þeir prófstokkar sem ekki eru nýttir til prófa þ.e.a.s. þeir stokkar sem lenda á helgum, á uppstigningardegi eða öðrum frídögum. Þessir prófstokkar voru skilgreindir í menginu `offSlots` í skránni. Því næst voru gögn fyrir fallprósentu sett inn, sem fengust hjá prófstjóra, en fallprósentan var skilgreind sem `cidDifficulty`. Fallprósentan er nýtt til þess að geta sett próf með hárrí fallprósentu, erfið próf, framarlega á tímabilið. Þá var bætt inn fylki `conjoinedCourses` fyrir samkennd námskeið. Þau námskeið sem eru samkennd hafa einn þar sem lína fyrra námskeiðs sker dálk seinni námskeiðs, annars núll ef þau eru ekki samkennd. Heiti námskeiða er geymt í vigrinum `cidExam`. Mengin `group[x]`, þar sem `x` er á bilinu einn upp í 61, geyma námskeið sem tilheyra kjörsviði `x`. Fylkið `cidCommon` geymir upplýsingar um fjölda þeirra nemenda sem eru í sameiginlegum námskeiðum.

Inni í líkaninu (`profrodun2016.mod`) má stilla `n` til að fjölga eða fækka dögum sem eru á próftímabilinu. Einnig þarf að stilla `sumCount` í samræmi við nemendafjölda. Að lokum er hægt að stilla “studentsTolerance” fyrir það hversu háan fjölda nemenda, sem ekki uppfylla skorðu, þarf svo að skorða sé þó ennþá virk. Hægt er að stilla þrjú “studentsTolerance” svo að þolmörkin geti verið mismunandi fyrir hverja skorðu. Til þess að keyra líkanið er byrjað á að velja þær skorður sem eiga að vera inni, þ.e. valið hvað lausnin þarf að uppfylla og einnig er valið það markfall sem við á. Hinar skorðurnar og markföllin eru kommentuð út með `#` tákni.

`JavaScript` reiknirit (`dataProcessing.js`) var notað til þess að reikna meðalhvíldartíma milli prófa, í stokkum og dögum, annars vegar frá upphafi prófatímabils og hins vegar frá fyrsta prófi hóps til síðasta prófs. Gögnin sem reikna á úr þarf að setja upp í gagnaskrá (`dataFile.js`). Undir hverja próftöfluröðun þarf eitt fylki með tveimur línunum. Fyrri línan er strengjafylki með heiti námskeiða og seinni línan er heiltöluvigur með viðeigandi prófstokksnúmer fyrir hvert fag. Einnig þarf að setja inn strengjafylki fyrir hvern hóp með viðeigandi námskeiðsheitum. Mælt er með því að nota `Excel` eða rítill með virkni fyrir reglulegar segðir, eins og `Atom`, til að vinna úr gögnum úr líkaninu eða mögulega að skrifa nýtt fall til þess. Passa þarf að flytja gögnin yfir í gagnavinnsluskrána með `export` skipun.

Innan í gagnavinnsluskránni (`dataProcessing.js`) þarf að taka á móti gögnunum með `require` skipun. Þegar það er komið má notfæra sér `processDataMatrix()` fallið til að reikna út meðalbiðtíma fyrir alla hópana með gefinni lausn. Frekari lýsing á fallinu og virkni þess má finna í gagnavinnsluskránni. Reikniritin má finna í viðauka skýrslunnar. Búið er að gefa lýsingar á öllum föllum í gagnavinnsluskránum og sjá má útskýringar á öllum skorðum og ákvörðunum sem hafa verið teknar varðandi hvernig besta eigi próftöfluna.

5 Almenn umfjöllun

Líkanið er sérhannað til þess að eiga við gerð próftaflna en það má nýta í önnur verkefni sem raða atburðum niður á tíma. Ef haldin er ráðstefna eða syrpa af fundum á stuttum tíma þar sem ákveðnir aðilar verða að vera viðstaddir í ákveðnum fundum eða fyrirlestrum mætti nota þetta líkan til þess að raða fundunum og fyrirlestrunum í dagskrá. Einnig mætti nota líkanið, eða hluta úr því, til að raða stundatöflum fyrir námskeið. Þá væri hægt að endurskrifa skorðurnar til þess að hafa sem minnst bil milli námskeiða í stundatöflu og hafa aðrar skorður til að raða námskeiðum sem minnst á kvöldin.

Eflaust eru til fleiri verkefni þar sem þarf að raða ákveðna tíma á ákveðna atburði (vaktaskipulag og annað slíkt) en líklega þyrfti að breyta skorðum að verulegu leyti eða bæta nýjum skorðum við til að verða við slíkum verkefnum.

Þegar verið var að reikna hvíldartíma fyrir hópa í þessu verkefni var eingögnu notast við hvíldartíma fyrir hvern hóp og hver hópur hafði jafnmikið vægi. Til að auka nákvæmni á því hversu mikill hvíldartími ávinnst væri betra að hafa fjölda nemenda í hverjum hóp og taka vegið meðaltal með tilliti til þess. Einnig væri hægt að raða námskeiðum sem fjölmennir hópar taka á “betri” staði í röðuninni með skorðum sem nota fjölda nemenda í hópum. Einnig má nota aðrar leiðir til að meta erfiðleika en fallprósenta. Að öllum líkindum eru til betri aðferðir og mögulega til gögn um erfiðleikastig en ekki var notast við slíkt í þessu líkani.

6 Heimildir

Gögn sem nýtt voru við gerð verkefnisins:

- Gögn sem fylgdu verkefnalýsingu
- Gögn um fallprósentu fengin hjá prófstjóra
- AMPL handbók

7 Viðauki

7.1 AMPL kóði

profrodun2016.mod

```

1 # Usage:
2 # glpsol --check -m profrodun2016.mod -d profrodun2016.dat
3 # glpsol -m profrodun2016.mod -d profrodun2016.dat --wlp proftafla.
  lp
4 # gurobi_cl TimeLimit=3600 ResultFile=proftafla.sol proftafla.lp
5
6 set cidExam; # Set of courses
7 set group{1..61} within cidExam; # Defined programs (namsbrautir/
  leidir)
8 #set noExamDays;
9
10 param n := 16; # Number of days in the exam period
11 set examSlots := 1..(2*n); # Exam-slots (profstokkar)
12 set offSlots; #Set of slots that belong to off Days
13
14 param sumCount := 2274; # Total numnber of exams taken during this
  exam period
15 param cidExamslot2016{cidExam}; # Solution of the University of
  Iceland, for comparison
16 param ourBasicSolution{cidExam}; # Calculated solution with 3 basic
  constraint
17 param solutionWithoutSeats{cidExam}; # Calculated solution without
  seat constraint
18 param cidDifficulty{cidExam}; # Percentage of students that did not
  pass the exam last year
19
20 param cidCount{cidExam} default 0; # Amount of students in each
  course
21 param cidCommon{cidExam, cidExam} default 0; # Amount of students
  that take co-taught courses
22 param conjoinedCourses{cidExam, cidExam} default 0; # Vector
  containing courses that are taught jointly
23
24 # Parameters to indicate how many students have to be in an exam-
  clash for constraints to work
25 param studentsTolerance := 2;
26 param studentsTolerance2 := 9;
27 param studentsTolerance3 := 15;
28 #param studentsTolerance4 := 13;
29
30
31 var slot{cidExam, examSlots} binary; # Variable
32
33 # This constraint is used to coerce the solution to be the same as
  the one of the University
34 #subject to lookAtSolution{e in examSlots, c in cidExam:
35   #cidExamslot2016[c] == e}: slot[c,e] = 1;
36

```

```

37 # This constraint its used to coerce the solution to be one of our
    own solutions
38 # subject to coerceSolution{e in examSlots, c in cidExam:
39 #   solutionWithoutSeats[c] == e}: slot[c,e] = 1;
40
41 # Objective function to place all exams as early as possible in exam
    -table
42 #minimize totalSlots: sum{c in cidExam, e in examSlots} slot[c,e]*(e
    ^8);
43
44 # Courses with the most students have exams in the beginning of exam
    period
45 #minimize totalSlots: sum{c in cidExam, e in examSlots} slot[c,e]*(
    cidCount[c]*(e^2))^4;
46
47 # Our best solution: Difficult exams early
48 minimize totalSlots: sum{c in cidExam, e in examSlots} slot[c,e]*((
    cidCount[c]*((cidDifficulty[c] + 1)^4))/ sumCount)*(e^0.25);
49
50 # Ensure that no students have exams in two different courses at the
    same time
51 subject to examClashes{c1 in cidExam, c2 in cidExam, e in examSlots
    : cidCommon[c1, c2] > 0}: slot[c1,e]+slot[c2,e] <= 1;
52
53 # Ensure that each course has exactly one exam in the table
54 subject to hasExam{c in cidExam}:sum{e in examSlots}slot[c,e] = 1;
55
56 # Ensure that all students assigned to slot have a seat to take an
    exam
57 subject to maxInSlot{e in examSlots}:sum{c in cidExam}slot[c,e]*
    cidCount[c] <= 450;
58
59 # Conjoined courses have exams in same slot
60 subject to jointlyTaught{c1 in cidExam, c2 in cidExam, e in
    examSlots: conjoinedCourses[c1,c2] <>0}:slot[c1,e]=slot[c2,e];
61
62 #Ensure that there are no exams on weekends and holidays
63 subject to noExams{c in cidExam, e in examSlots: e in offSlots}:
    slot[c,e] = 0;
64
65 #Ensure that a student is not in exam slots side by side
66 subject to examSpace{e in examSlots, c1 in cidExam, c2 in cidExam:
    cidCommon[c1, c2] >= studentsTolerance && e+1 in examSlots}: slot
    [c1,e]+slot[c2, e+1] <= 1;
67
68 #Ensure that a student is not in exam slots e and e+2
69 subject to examSpace2{e in examSlots, c1 in cidExam, c2 in cidExam:
    cidCommon[c1, c2] >= studentsTolerance2 && e+2 in examSlots}:
    slot[c1,e]+slot[c2, e+2] <= 1;
70
71 #Ensure that a student is not in exam slots e and e+3
72 subject to examSpace3{e in examSlots, c1 in cidExam, c2 in cidExam:
    cidCommon[c1, c2] >= studentsTolerance3 && e+3 in examSlots}:
    slot[c1,e]+slot[c2, e+3] <= 1;

```

```

73
74 #Ensure that a student is not in exam slots e and e+4
75 #subject to examSpace4{e in examSlots, c1 in cidExam, c2 in cidExam:
    cidCommon[c1, c2] >= studentsTolerance4 && e+4 in examSlots}:
    slot[c1,e]+slot[c2, e+4] <= 1;
76
77 # Does the exam table for 2016 fulfil the demands for programs:
78 check {i in 1..61, c1 in group[i], c2 in group[i]: cidCommon[c1,c2]
    > 0}
79
    cidExamslot2016[c1] <> cidExamslot2016[
        c2];
80 # Does the exam table for 2016 fulfil the demands for joined
    students:
81 check {c1 in cidExam, c2 in cidExam: cidCommon[c1,c2] > 0}
82
    cidExamslot2016[c1] <> cidExamslot2016[
        c2];
83
84 solve;
85
86 # Check how many students are in each exam-slot...
87 for {e in examSlots} {
88     printf : "Amount of students in exam-slot %d are %d\n", e, sum{c
        in cidExam}
89
        slot[c,e] * cidCount
        [c];
90 }
91
92 end;

```

7.2 Javascript kóði

dataProcessing.js

```

1
2 // Fetch data to be processed
3 var dataFile = require("./dataFile.js");
4
5 // Import data
6 dataMatrixWithConstraints = dataFile.dataMatrixWithConstraints;
7 dataMatrixWithoutSeats = dataFile.dataMatrixWithoutSeats;
8 dataMatrixUniversity = dataFile.dataMatrixUniversity;
9 dataMatrixRestEPlusTwo = dataFile.dataMatrixRestEPlusTwo;
10 dataMatrixRestEPlusThree = dataFile.dataMatrixRestEPlusThree;
11 dataMatrixRestEPlusFour = dataFile.dataMatrixRestEPlusFour;
12 dataMatrixOptimumRest = dataFile.dataMatrixOptimumRest;
13 dataMatrixOptimumRestTwo = dataFile.dataMatrixOptimumRestTwo;
14 dataMatrixPartC = dataFile.dataMatrixPartC;
15 dataMatrixStudents = dataFile.dataMatrixStudents;
16 dataMatrixOurSolution = dataFile.dataMatrixOurSolution;
17 dataMatrixOurSolutionTwo = dataFile.dataMatrixOurSolutionTwo;
18 dataMatrixOurSolutionThree = dataFile.dataMatrixOurSolutionThree;
19 dataMatrixOurSolutionFour = dataFile.dataMatrixOurSolutionFour;
20 groupArray = dataFile.groupArray;

```

```

21
22 // Function to calculate how many rest days a group receives on
    average. Takes
23 // the group, which exam setup is to be used (dataMatrix) and a
    boolean value
24 // (addPrecedingDays) to tell whether days/slots before the first
    exam are to
25 // be calculated as rest days or not.
26 // Returns array[2] with average amount of rest in slots (first
    value) and
27 // average amount of rest in days (second value) for the group.
28 var processGroup = function(group, dataMatrix, addPrecedingDays){
29     // Function variables for calculations
30     var restDataArray = [];
31     var restDataArrayInDays = [];
32     var restSumInSlots = 0;
33     var restSumInDays = 0;
34     // Add slots, where group has to take exams, to restDataArray
35     for(g in group){
36         for(d in dataMatrix[1]){
37             if(dataMatrix[1][d].localeCompare(group[g]) === 0){
38                 restDataArray.push(dataMatrix[2][d]);
39             }
40         };
41     };
42     // Add first days/slots into calculations if necessary
43     if(addPrecedingDays){
44         restDataArray.push(0);
45     }
46     // Sort restDataArray in ascending order
47     restDataArray.sort(function(x,y){return x-y});
48     // Convert data to days in stead of slots
49     restDataArrayInDays = restDataArray.map(function(x){return Math.
        ceil(x/2)});
50     // Calculate average amount of rest that each group receives
51     for(var r = 0; r < restDataArray.length - 1; r++){
52         restSumInSlots += restDataArray[r+1] - restDataArray[r] - 1;
53         if(restDataArrayInDays[r+1] - restDataArrayInDays[r] > 0){
54             restSumInDays += restDataArrayInDays[r+1] -
                restDataArrayInDays[r] - 1;
55         }
56     }
57     // Divide by amount of periods that are between exams
58     if(restDataArray.length !== 1){
59         restSumInSlots = restSumInSlots/(restDataArray.length - 1);
60         restSumInDays = restSumInDays/(restDataArrayInDays.length - 1);
61     }
62     return [restSumInSlots, restSumInDays];
63 };
64
65 // Function for processing each exam table setup. Takes an array
    with the
66 // courses each group takes (groups), the exam table (dataMatrix),
    and

```

```

67 // a boolean value (addPrecedingDays) to determine whether the days/
   slots
68 // preceding the first exam should be calculated as rest periods.
69 // Prints outcomes to console.
70 var processDataMatrix = function(groups, dataMatrix,
   addPrecedingDays){
71     totalSumInSlots = 0;
72     totalSumInDays = 0;
73     for(g in groups){
74         groupResult = processGroup(groups[g], dataMatrix,
   addPrecedingDays);
75         totalSumInSlots += groupResult[0];
76         totalSumInDays += groupResult[1];
77     }
78     avgSlots = totalSumInSlots/groups.length;
79     avgDays = totalSumInDays/groups.length;
80     if(addPrecedingDays){
81         console.log("Preceding days added: ");
82     }
83     else{
84         console.log("Preceding days not added: ");
85     }
86     console.log("Average amount of rest in slots for groups: " +
   avgSlots);
87     console.log("Average amount of rest in days for groups: " +
   avgDays);
88 };
89
90 console.log("Data with 3 basic constraints (part A): ");
91 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixWithConstraints, false);
92 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixWithConstraints, true);
93 console.log("
   -----");
94 console.log("Data without seat constraint (part A): ");
95 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixWithoutSeats, false);
96 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixWithoutSeats, true);
97 console.log("
   -----");
98 console.log("Data from University (part B):");
99 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixUniversity, false);
100 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixUniversity, true);
101 console.log("
   -----");
102 console.log("Data with rest e+2 (part B):");
103 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixRestEPlusTwo, false);
104 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixRestEPlusTwo, true);
105 console.log("
   -----");
106 console.log("Data with rest e+3 (part B):");
107 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixRestEPlusThree, false);
108 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixRestEPlusThree, true);
109 console.log("
   -----");
110 console.log("Data with rest e+4 (part B):");

```



```

111 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixRestEPlusFour, false);
112 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixRestEPlusFour, true);
113 console.log("
    -----");
114 console.log("Data with optimum rest solution(1,8,20 tolerance) (part
    B):");
115 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOptimumRest, false);
116 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOptimumRest, true);
117 console.log("
    -----");
118 console.log("Data with optimum rest solution(2,9,15 tolerance) (part
    B):");
119 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOptimumRestTwo, false);
120 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOptimumRestTwo, true);
121 console.log("
    -----");
122 console.log("Data with exams as early as possible (part C):");
123 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixPartC, false);
124 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixPartC, true);
125 console.log("
    -----");
126 console.log("Data with greater number of students earlier (part D):"
    );
127 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixStudents, false);
128 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixStudents, true);
129 console.log("
    -----");
130 console.log("Data with our optimum solution (part E):");
131 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolution, false);
132 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolution, true);
133 console.log("
    -----");
134 console.log("Data with our optimum solution, version 2 (part E):");
135 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolutionTwo, false);
136 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolutionTwo, true);
137 console.log("
    -----");
138 console.log("Data with our optimum solution, version 3 (part E):");
139 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolutionThree, false);
140 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolutionThree, true);
141 console.log("
    -----");
142 console.log("Data with our optimum solution, version 4 (part E):");
143 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolutionFour, false);
144 processDataMatrix(groupArray, dataMatrixOurSolutionFour, true);

```